

OSVRTI

OSVRT NA HRVATSKO BIOLOŠKO NAZIVLJE U HRVATSKO ILI SRPSKO-ENGLJESKOM SLIKOVNOM RJEČNIKU

Ugledne europske izdavačke kuće Clarendon Press Oxford i Cankarjeva založba Ljubljana izdale su godine 1988. Oxford-Duden-Cankarjeva založba Hrvatsko ili srpsko-engleski slikovni rječnik. Ovaj slikovni rječnik je nastao kao rezultat suradnje izdavačkih kuća Cankarjeva založba iz Ljubljane, Oxford University Press iz Oxforda i Bibliographisches Institut iz Manheima. Rječnik su preveli Žarko Anić Antić i Smiljan Čubelić, a uredio ga je Vjekoslav Boban. Uz to na rječniku je radio i velik broj stručnih redaktora. Rječnik je tiskan u nakladi od 14 000 primjeraka u Grafičkom zavodu Hrvatske iz Zagreba.

U Rječniku je među ostalim, slikom i riječi, obrađen veći broj bioloških naziva iz područja humane i animalne anatomije te zoologije, od kojih su neki krivo prikazani te bi koristitelja Rječnika mogli dovesti u zabludu. Osim toga Rječnik ima pretenziju, barem prema naslovu, da zadovolji i hrvatsko i srpsko stručno nazivlje, što nikako nije urađeno na zadovoljavajući način barem što se tiče ovdje spomenutog biološkog nazivlja. Naime, uz engleske nazive su gotovo redovito dani samo hrvatski, dok su srpski spomenuti samo iznimno. Osim toga ponekad je hrvatsko stručno nazivlje upotrijebljeno neujednačeno (npr. dva naziva za isti pojam: uho i uška; dvoglavi vratni mišić i kimavac), tako da i to može izazvati zabludu prilikom korištenja Rječnika te na taj način pridonijeti osiromašenju hrvatskog književnog jezika. Kako bih upozorio čitateljstvo na pogreške u ovom Rječniku i na taj način pokušao spriječiti da

ne dode do još češćeg lošeg korištenja stručnog hrvatskog nazivlja u širokoj javnoj upotrebi, to više što je hrvatsko biološko nazivlje relativno dobro standardizirano i zasniva se na dugoj tradiciji još od vremena Fausta Vrančića iz godine 1595., to ću na ovom mjestu navesti, po mome mišljenju, najznačajnije krive prijevode s engleskog na hrvatski, odnosno neodgovarajuće hrvatske nazive za pojmove prikazane na pripadajućim slikama. Uz to ću ponekad navesti, kada mi bude poznato, i naziv kojim se služe kolege iz Srbije. Radi lakšeg pronalaženja u Rječniku navest ću broj poglavlja i broj hrvatskog odnosno engleskog pojma.

Na samom početku navodim nekoliko pojmova iz poglavlja »13. opća geografija III«, koji neizravno također spadaju u biološko nazivlje jer predstavljaju sastavni dio okoliša. Ovdje se spominje *kraško polje*, *kraško vrelo* i *kraška špilja*, ali je skupni naziv ovog dijela *krške pojave* (13:71-83). Mislim da bi bilo bolje da piše *kraške pojave*, a ne *krške pojave*, jer su i ostali pridjevi od *kras* a ne *krš*. Pod brojem 71 naveden je pojam *ponikva*, a kurzivom, kojim su pisani engleski nazivi, *dolina* što nije engl. riječ, nego dolazi pod hrvatski, ali su bolji nazivi za taj pojam *vrtiča*, *dolac* ili *ponikva*. Isto, je i s brojem 72 gdje je pod engleski (kurzivom) naveden naziv *polje*, što je hrvatski naziv, dok engleskog naziva uopće nema. Pod brojem 79 je naveden točan hrvatski naziv, *kraška špilja*, ali u zagradi je riječ *jama*, što je slovenski izraz za *limestone cave*, dok je srpski izraz *pećina*, ali se on ne spominje.

U Rječniku se na nekoliko mjesta (16:18; 72:1; 73:11; 88:16; 88:32; 88:44; 88:61) prikazuje na slici i prevodi engleski naziv *ear*, kao uho, što nije točno, jer je hrvatski odgovarajući naziv *uška* (srp-

ski *ušna školjka*). Pojam *uho* je znatno širi nego *uška*, i sastoji se od vanjskog uha, srednjeg uha i unutarnjeg uha. *Uška* je samo dio vanjskog uha. Tako npr. tuljani, kitovi, ptice i brojne ostale vrste životinja također imaju uho, ali nemaju uške. Ipak, u poglavlju 17 pod brojem 56 točno su navedeni naši nazivi *ušna školjka* i *uška*, iako se ne navodi da se *ušna školjka* češće koristi u srpskom, a *uška* u hrvatskom, dok je u poglavlju 70 pod brojem 2 ispravno naveden hrvatski naziv *uška*.

Engleski pojam *loins* odnosno *loin* i odgovarajući prikaz na slikama često je (16:24; 72:30; 88:18; 88:35) hrvatski različito iskazan (*bok*, *slabine*, *križa*, *krsta*, *hrbat*). Svaki od tih naziva predstavlja različiti pojam, a jedino su *križa* i *krsta* sinonimi, prvi u hrvatskom a drugi u srpskom, dok je točan naziv za *loins slabine*.

Za engleski naziv *skeleton* (17:1-29) postoji lijep naš odgovarajući naziv *kostur*, dok *skelet* nešto češće koriste kolege iz Srbije.

Osim navedenog u ovom poglavlju se nalazi i dosta krivih podataka. Tako *shoulder girdle* (17:6-7) nije *grudna kost*, nego *plečni pojas*, koji se u čovjeka sastoji samo od *lopatice* i *ključne kosti*. *True ribs* (17:9) nije *prava kost*, nego *prava rebra*, a oznake 9 i 10 nisu ni na crtežu točno označene. *Ilium (hip bone)* (17:18) hrvatski se naziva *crijevna* ili *bočna kost*, ali se srpski naziva *bedrena kost*. *Sacrum* (17:21; 20:59) se hrvatski naziva *križna kost*, dok se sva tri navedena naziva (*krsna kost*, *krstača* i *krstačna kost*) pretežno koriste u srpskom stručnom nazivlju. *Left parietal bone* (17:31) nije *pobočna zatiljna kost*, nego *lijeva tjemena kost*. *Spinal cord* (17:48; 18:25) nije *hrptenjača* ni *kralješnica* (*kičma*), nego *kralježnična moždina* ili srpski *kičmena moždina*. Za engleske nazive *sphenoidal sinus* (17:54) i *frontal sinus* (17:55) imamo hrvatske nazive *sinus klinaste kosti* i *čeonni sinus*, a ne *kanal sfe-*

noidnog sinusa i *kanal frontalnog sinusa*.

Pod brojem 4 u 18. poglavlju nalazi se *sljepoočna vena (žila kucavica)* odnosno engleski naziv *temporal vein*. Međutim *žila kucavica* je ovdje potpuno krivo, jer je to u hrvatskom sinonim za arteriju, a ne venu. Pod brojem 12 u ovom poglavlju nalazi se *plućna vena* (s arterijskom krvlju). To također nije dovoljno precizno, jer se u venama nalazi samo venska krv. Naime, pojam *venska krv* upravo označuje da je to krv iz vena, ali ona u stvarnosti fiziološki može biti venozna, arteriozna i miješana. Isto tako pojam *arterijska krv* označuje da se radi o krvi iz arterija, ali ona također fiziološki može biti arteriozna, venozna i miješana. Prema tome pod 18:12 bi trebalo biti *plućna vena* (s arterioznom krvi). *Thoracic nerves* (18:26) nisu *nervi trupa*, nego *grudni živci*. Engleski naziv *brachioradialis* (18:39) u hrvatskom je uobičajeno nazivati *brachioradijalni mišić* ili *dugački supinator*, ili možda najbolje, ali za sada neuobičajeno, *dugački izvrtlač šake*, dok je navedeni naziv *unutarnji mišić nadlaktice* potpuno pogrešan i nema ništa zajedničkoga s engleskim nazivom *brachioradialis* i s označenim pod brojem 18:39. Slično je i s engl. nazivom *radial flexor of the wrist* (18:40), koji se hrvatski naziva *medijalni ili unutarnji sagibač šake*, a ne *površni pregibači podlaktice*. *Rectus abdominis* (18:44) uobičajeno je hrvatski nazivati *ravni trbušni mišić* i srpski *prav trbušni mišić*, a ne *uspravni trbušni mišić*. *Splenius of the neck* (18:51) hrvatski se naziva *ispruživač vrata*, a ne *pružlač leđa*. Pod brojem 18:52 je krivo napisan engleski naziv, jer treba biti *trapezius*, a ne *trapercius*, a pod brojem 18:53 pogrešan je hrvatski naziv *romboidni mišić*, umjesto *podgrebenski mišić*. Brojevima 18:56 i 18:57 navedeni su hrvatski nazivi *podvršni pružači podlaktice* i *površni pružači podlaktice*, a umjesto toga ispravni nazivi su *dugački medijalni ispruživač šake* (56) i *zajednički*

ispruživač prstiju (57). Slično je i s nazivom *ulnar flexor of the wrist* (18:58), koji se hrvatski naziva *lateralni sagibač šake*, a ne *duboki pružači podlaktice*. Brojem 18:63 označen je mišić, čiji su i engleski i latinski naziv krivi jer takav mišić ne postoji na nozi, a na slici je označen *dugački ispruživač prstiju*, koji se latinski naziva *musculus extensor digitalis longus* i engleski *long extensor of the digits*.

Sternocleidomastoid muscle (19:1) i hrvatski se obično naziva *sternokleido-mastoidni mišić* ili *grudnoključno-glaveni mišić*, a naziv *kimavac* nije uobičajen. *Submandibular gland* (19:11) hrvatski se naziva *podčeljusna žlijezda slinovnica* (srp. *donjovilična pljuvačna žlezda*), a ne *parna podčeljusna žlijezda*. *Palatine tonsil* (19:23) jest *nepčani krajnik*, a ne *palatinalna tonzila*. *Nerves and blood vessels* (19:33) živeći su i *krvne žile*, a *krvni sudovi* srpski je stručni naziv. *Blind spot* (19:50) jest *slijepa pjega*, a ne *slijepa točka*. *Optic nerve* (19:51) jest *vidni živac*, a ne *očni živac*, jer očnih živaca ima više, a samo ovaj služi za prijenos vidnog osjeta. Za engleske nazive *lateral malleolus* i *medial malleolus* (19:59; 19:60) upotrebljavaju se hrvatski nazivi *lateralni ili vanjski gležanj* i *medijalni ili unutarnji gležanj*, a ne *bočna strana gležnja* ni *članak cjevanice*. *Instep* (19:61) *hrbat* je ili *poledina stopala*, a ne *svod stopala*. *Ulnar side of the hand* (19:70) *ulnarna* je ili *lateralna strana ruke*, bolje nego *lakatna strana ruke*. *Palm of the hand* (19:71) *dlan* je, a ne *dlan ruke*. *Wrist* (19:76) je *zapešće*, a ne *zglob ruke*, dok je *knuckle* (19:82) *zglob pesti*, a ne *zglob*; *back of the hand* (19:83) *hrbat* je ili *poledina šake*, a ne *nadlanica*.

Auricle (20:24) na srcu je *srčana uška* (srp. *srčano uho*), a ne *aurikula*. Engleski odnosno latinski naziv za vanjsko ušće maternice (20:85) nije *os uteri externum*, nego *ostium uteri externum*.

Muzzle (70:3) *njuška* je, a ne *gubica*.

dok je *nose* (70:4) *nos*, a ne *njuška*. *Collar* (70:13) *ogrlica* je, a ne *ogra*. *Pasmina pasa doberman* (70:27) engleski se naziva *Dobermann* ili *Dobermann Pintcher*, a ne *Dobermann terrier*.

Mouth (72:9) *usta* su, a ne *gubica*, dok je *forehand* (72:18-27) *prednja noga* ili *prednji ud*, a ne *prednji dio konja*. U ovom su poglavlju o dijelovima tijela konja brojni hrvatski nazivi krivo upotrijebljeni, a neki su i u engleskom nazivlju netočno prikazani. Tako su na slikama krivo označeni *shoulder* (72:18) jer to nije *shoulder* ni *pleće*, *rame*, nego je to *lopatica* eng. *the scapula*, odnosno u njem. izvorniku *das Schulterblatt*. Isto tako je *croup* (72:31) već u originalu netočno napisano jer na slici označen pojam se naziva njem. *das Kreuz*, engl. *sacral region*, hrv. *križa* (srp. *krsta*), dok je *die Kruppe* nešto širi pojam jer obuhvaća uz *križa* i *sapi*. Slično je i s engleskim nazivom *haunch* (72:35) i prijevodom na hrvatski *bedro*, jer oznaka 35 ni u kojem slučaju ne predstavlja *bedro*, nego prije *bočni zglob* engl. *hip-joint*, a odgovarajući nazivi za hrv. *bedro* (srp. *but*) jesu u engl. *thigh* i njem. *die Oberschenkelgegend*. Ostali nazivi iz ovog poglavlja koje spominjem krivo su prevedeni na hrvatski. Tako je *forefoot* (72:22-26) *prednja šapa* (noga u užem smislu riječi), a ne *prednja noga*. *Chesnut* (72:27) *ostruga* je ili *orožina*, a ne *bradavica* ili *kesten*. Za engleski naziv *spur vein* (72:28) bolje je hrvatski *grudna vena*, nego *prsna vena*. *Stifle* ili *stifle joint* (72:33) *koljeno* je (*koljeni zglob*), a ne *iver*, jer *iver* predstavlja samo mali dio koljena i engleski se naziva *the patella*. Pod oznakom 72:44 prijevod je »jurišni galop u trenu kad se konj dočekuje na stražnje noge«, ali nije točan jer se konj nikada ne dočekuje na stražnje noge, a bolji je neposredniji prijevod »jurišni galop u trenu lebdenjak«.

U poglavlju 73 pojavljuje se nekoliko nepreciznih prijevoda, koje bi ipak treba-

lo točnije odrediti. Tako za engleski naziv *cattle* (73:1-2) piše da znači samo *stoka*, *blago*, međutim u američkom engleskom znači baš *govedo*, a u engleskom *govedo* i *stoka* odnosno *blago*. Pojam *cow* (73:1) ne znači *govedo*, nego *krava*, a *bovine animal* (73:1) znači *govedo*. Naziv *lamb* (73:13) *janje* je, ali bi srpski trebalo biti *jagnje*. *Dog* (73:16) hrvatski je *pas*, ali nije uobičajeno *kućak* i f. *bitch* je *kuja*, ali hrvatski nije uobičajeno *kućka*, osim u prenesenom smislu kada se ne misli na ženku psa. Engleski naziv *poultry* ili *domestic fowl* (73:19-36) hrvatski je *perad* i *živad*, a srpski je *živina*, dok u hrvatskom *živina* ima mnogo šire značenje odnosno predstavlja stariji naziv za sve životinje (vidi: F. Vrančić, 1595). *Hen* (73:19) hrvatski je *kokoš* i *koka*, a srpski je *kokoška*. Za engleski naziv *crop* (*craw*) (73:20) bolji je naziv *voljka*, a ne *volja*.

U 86. poglavlju neprekidno se zamjenjuju dvije različite vrste životinja. Prevoditelj engleski naziv *rabbit* krivo prevode u hrvatskom sa *zec*, što je potpuno druga vrsta životinje. Naime, *rabbit* je *kunić*, a *zec* je engleski *hare*. Tako je pod brojem 86:23 *ferreting* (*hunting rabbits out their warrens*) napisan hrvatski prijevod *istjerivanje zečeva iz jazbine pomoću vretice*, a trebalo bi biti *istjerivanje kunića iz rupa pomoću lasice*. I pod brojevima 86:24 i 86:25 navodi se engleski *ferret*, koji je preveden s hrvatskim nazivom *vretica*, a vjerojatno se misli na hrvatski naziv *vidrica*, koja ide u porodicu kuna, odnosno rod lasica, kamo ide i mrki tvor, čiju domestikiranu formu predstavlja *ferret*. Pod brojem 86:26 piše *zečja jazbina* što je krivo, a treba biti *kunićja rupa*.

U 88. poglavlju pojavljuje se nekoliko krivih prijevoda. Tako *mouth* (88:13) nije *njuška*, nego *usta*, a kao *leg* (*haunch*) (88:21; 88:37) na slici je označeno *bedro*, a srpski je *but*, međutim u hrvatskom *but* se naziva taj dio tijela, ali gledano kao

meso. Međutim, za engleski naziv *haunch* možda bi najbolji prijevod bio *bok* ili još bolje *sapi* i *bedro* odnosno ako se gleda kao meso onda *šunka*. *Flank* (88:26) jest *trbuh* (srpski *stomak*) ili gledano kao meso *trbušina*, a ne *slabine*. *Fallow deer* (88:40-41) hrvatski se naziva *jelen lopatar* ili *lanjac*, a ne *šarenjak* ili *šarenjaci*.

Shoulder with fore knuckle (95:5) jest *plećka s prednjim buncekom* ili *prednjom kračicom*, a ne *prednjim butom*, dok za označeno na slici brojem 95:53 i engleski naziv *fat end* ne može biti odgovarajući hrvatski naziv *salu*.

Poglavlje 357 nosi naziv *beskralješnjaci*, ali bi bilo bolje *beskralježnjaci*, dok je srpski naziv *beskičmenjaci*.

Sljedećih nekoliko primjera pokazuje, da je prijevod samo na hrvatski jezik, a srpski stručni nazivi nisu navedeni. Tako je pod 357:2 navedeno samo *stanična jezgra*, a nedostaje srpski naziv *jedro ćelije*. *Shark* je (364:1) *morski pas*, ali nema srpskog naziva *ajkula*. *Trout* je (364:15) *pastrva*, ali srpski je *pastrmka*. *Reptiles* su (364:27-41) *gmazovi*, ali nema srpskog naziva *gmizavci*. *Kangaroo* je (366:3) *klokan*, ali nije naveden srpski naziv *kengur*. *Insectivores* (366:4-7) hrvatski je bolje *kukcožderi* nego *kukcojedi*, ali opet nedostaje srpski naziv *bubojadi*. Pod brojem 366:9 navedeno je *vrsta netopira*, ali opet nema srpskog ekvivalenta *vrsta slepog miša*. *Rodents* su (366:12-19) *glodavci*, a ne *glodavci*, ali bi srpski trebalo biti *glodari*.

Za vrstu *kozorog* (367:7) naveden je krivi latinski naziv *Capra hircus* (što je domaća koza), a *kozorog* je *Capra hircus ibex L.*

Za nazive *seals* (*pinnipeds*) (367:18-22) hrvatski bi prijevodi trebali biti *tuljani* (*perajari*). Pod brojem 367:18 je engleski naziv *fur seal* (*sea bear*, *ursine seal*), a ni u kojem slučaju prijevod na hrvatski, pa ni crtež ne predstavljaju *sredozemnu*

medvjedicu (*Monachus monachus*), jer se na osnovi engleskih naziva i crteža laganom može zaključiti da se radi o životinji iz porodice ušana (*Otariidae*), dok *sredozemna medvjedica* pripada porodici tuljana (*Phocidae*). Na osnovi crteža i engleskog naziva (*fur seal*) može se zaključiti da se radi o životinji iz potporodice morskih medvjeda, *Arctocephalinae* (rod *Arctocephalus* i *Callorhinus*), koje su vrlo srodne potporodici morskih lavova (*Otariinae*), od kojih se razlikuju samo po kvaliteti krzna i dužini pojedinih prstiju. Prema tome je hrvatski naziv za 367:18 *morski medvjed*, a nikako ne *sredozemna medvjedica*. Pod brojem 367:19 treba biti *obični tuljan*, a ne *tuljan*.

I konačno pod nazivom *striped hyena* (368:1) nije *pjegava hijena* (*Crocota crocata* - u Rječniku krivo piše: *Crocatta crocata*) nego *prugasta hijena* (*Hyaena hyaena* L.).

Iz svega dosada navedenog proizlazi, da prilikom upotrebe ovog rječnika, barem što se tiče biološkog nazivlja, treba biti vrlo oprezan. Naime, nekritična njegova upotreba sigurno će izazvati nedoumice i nerazumijevanje u primjeni hrvatskog biološkog nazivlja pa time i osiromašenje hrvatskog književnog jezika. Tako jedna od tvrdnji iz Predgovora: »... dade točno ime na engleskom jeziku, kao i pravi hrvatski ili srpski ekvivalent« pada u vodu i ujedno čini osnovu za dio ovog osvrta o »hrvatsko-srpskom« (»srpsko-hrvatskom«) (»hrvatskom ili srpskom«) (»srpskom ili hrvatskom«) (»hrvatskosrpskom«) (»srpskohrvatskom«) biološkom nazivlju.

Znanstveno nazivlje pa tako i biološko dio je književnog jezika. Jedan je od osnovnih zahtjeva književnoga jezika da za jedan pojam ima jedan naziv, a istoznačnice se nastoje izbjeći jer izazivaju nesporazume i nejasnoće, te uopće ne pridonose bogatstvu jezika (kako se obič-

no misli). Bogatstvo je jezika ako različite riječi označuju pojmove koji se međusobno razlikuju pa makar i u sitnim pojedinostima. Npr. ako riječi »kut« i »ugao« označavaju isti pojam, to su onda istoznačnice te u jednom jeziku čine poteškoće, a nisu bogatstvo jezika. Međutim te iste riječi u mojem materinskom jeziku označavaju dva različita pojma »na uglu ulice« i »u kutu sobe« te su pod takvim uvjetima bogatstvo hrvatskog jezika, npr.: »Pošto je glavom udario u ugao stola, pao je u kut sobe«. Slično je tako i s biološkim nazivljem. U stručnom pogotovo znanstvenom narodnom nazivlju ne možemo za isti pojam upotrebljavati dva ili više naziva. Međutim brojni nazivi za pojedine biološke pojmove, a i druge, koji se upotrebljavaju u SR Srbiji i SR Hrvatskoj bitno su drugačiji i različiti, te nikako ne mogu biti dio istog biološkog nazivlja. Postoje nazivi u hrvatskom i srpskom biološkom nazivlju koji su isti (konj, itd.), ali ima velik broj i onih koji se manje ili više međusobno razlikuju (govedo-goveče; pastrva-pastrmka; lubanja-lobanja; sluznica-sluzokoža; stanična jezgra-jedro ćelije; stanica-ćelija; krvna žila-krvni sud; upala-zapaljenje; dupin-delfin; kralježak-pršljen; kralježnjaci-kičmenjaci /vidi: V. Loknar: Teme iz medicinskog nazivlja, JUMENA, Zagreb, 1988/, morski pas-ajkula itd), ali također ima i onih koji se bitno međusobno razlikuju te u Hrvatskoj označavaju jedan pojam, a u Srbiji drugi pojam (srp. *jedro* je hrv. *jezgra*, dok je *jedro* dio brodske opreme; srp. *usmina* je lat. *vagina* odnosno hrv. *rodnica*, a hrv. *usmina* - dio kože je lat. *corium* odnosno srp. *krzno* (međutim hrvatska riječ *krzno* označava nešto sasvim drugo tj. dlačni pokrivač životinje - latinski *pellis*, -is, f. i engleski *fur* i *pelt* - zanimljivo je da Vrančić 1595., još ne razlikuje kožu i krzno, nego sve naziva koža - u hrvatskom je riječ *krzno* jednoznačna

i vrlo raširena, te točno definirana, a ima veći broj izvedenica: *krznaši* - životinje koje se love ili uzgajaju zbog krzna; *krzneni kaput* - kaput izrađen od krzna, tj. kože s dlačnim pokrivačem; *krznar* - obrtnik koji izrađuje predmete od krzna); srp. *pol* hrvatski je *spol*, dok je *pol* recimo sjeverni; latinski naziv *os femoris* srp. je *butna kost*, dok je hrv. *bedrena kost*, ali istovremeno srp. naziv *bedrena kost* označava latinski *os ilium*, koja se hrv. naziva *bočna* ili *crijevna kost*; srp. *slepi miš* u hrvatskom označava miša koji ne vidi, dok je ekvivalentni hrv. naziv *šišmiš*; srp. *živina* u hrv. znači *perad*, dok naziv *živina* predstavlja stariji hrvatski naziv za sve životinje - vidi Vrančić, 1595., koji se danas manje upotrebljava; srp. *pomračenje sunca* u hrv. se naziva *pomrčina sunca*, a značenje pojma *pomračenje* je u hrv. sasvim drugo npr. *pomračenje uma* itd. Iz tih nekoliko nasumce izabranih primjera vidi se da postoje donekle velike razlike u biološkom nazivlju koje se upotrebljava u Srbiji i onom koje se upotrebljava u Hrvatskoj, tako da ne može biti govora o istom biološkom nazivlju pa prema tome ni o istom književnom jeziku. Čini mi se da je slična situacija i s ostalim stručnim nazivljem. Što se tiče hrvatskog biološkog nazivlja, pa šire i hrvatskog stručnog nazivlja i hrvatskog književnog jezika za njega je jedno od osnovnih pravila da se poštuje izvornost naziva i prednost upotrijebljenih naziva, te da se gdje je to god moguće upotrebljavaju pravi neizmijenjeni narodni hrvatski nazivi, tako da su se pisci prvih bioloških djela na hrvatskom jeziku jako trudili da pronađu najbolje narodne izraze za pojedine stručne pojmove. Tako npr. nema nikakve potrebe da se u hrvatsko biološko nazivlje uvodi naziv *delfin* (lat. *delphin* ili *delphinus*) koji je uobičajen u srpskom biološkom nazivlju, jer je već 1595. Vrančić u svom *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum* zabilježio hrvat-

ski naziv *dupin*, a Kolumbatović 1885. *pliskavac* i Brusina 1889. naziv *pliskavica*. Takvih primjera ima vrlo mnogo. Naprotiv, čini mi se da srpski stručnjaci nisu išli takvim putem te da su olako prevodili ili srbizirali strane nazive te ih takve uključivali u srpsko biološko nazivlje. Tako ne vjerujem da je srpski narodni izraz za krvne žile *krvni sud* (čini mi se da neškolovani Srbijanac nikad neće reći: »Od napora su mi iskočili sudovi na čelu«), nego su taj naziv vjerojatno uveli u anatomske nazivlje stručnjaci iz Srbije neposredno prevodeći latinski izraz *vas, vasis*, n. ili njemački izraz *das Gefass*, a da nisu potražili i upotrijebili u stručnom nazivlju pravi narodni srpski izraz za žile, nego su uveli pojam *sud*, iako je već V. S. Karadžić (Srpski rječnik, Biograd 1898) zabilježio riječ *žila*, f. = *vena*. Na kraju ove rasprave da napomenem, da se mi (hrvatski i srpski prirodoslovci) međusobno dobro razumijemo jer dobrim dijelom razumijemo i srpski i hrvatski književni jezik. Moram napomenuti da Hrvati razumiju i slovenski književni jezik te nešto slabije i makedonski, a izražavam nadu da ćemo se u budućnosti i sve više razumijevati. S tim u vezi ističem, da postoje npr. brojni nazivi isti u hrvatskom, slovenskom i srpskom (*vime; kopito; krava* itd.), isti u slovenskom i srpskom nazivlju (*lobanja; kosti podlaktice* itd.) i različiti u hrvatskom nazivlju (*lubanja; kosti podlaktice*), te isti u slovenskom i hrvatskom (*govedo; maternica; sluznica*) i različiti u srpskom (*govče; materica; sluzokoža*), te različiti u slovenskom (*medenica; nožnica*), srpskom (*karlica; usmina*) i hrvatskom (*zdjelica; rodnica*).

Na kraju izražavam svoje mišljenje, da prilikom korištenja biološkog nazivlja iz ovog Rječnika treba biti vrlo oprezan, a da će njegova upotreba u SR Srbiji biti gotovo nemoguća iako nosi naslov Hrvatsko ili srpsko-engleski slikovni rječnik.

Hrvoje Gomerčić